

Book Review

“Momo”¹

Resamee Krisanamit²

Received: June 11, 2012 Accepted: August 9, 2012

Abstract

Momo is a little girl who has a simple life, she always has plenty of time for everybody, especially time to listen. She believes that time is life while the grey men believe that time is money, therefore they only seek more and more benefit and power. Michael Ende, the writer, "wants to warn people about the danger of fast and insufficient life. Time is limited, time is life. Nowadays people are threatened by the grey men or time robbers that are inside ourselves and only we can conquer these time robbers."

Key word: Momo, time is life, grey man, time robber

¹ Translated in to Thai by Shinarong Naewkul

² Assistant Professor, e-mail: krisanamis@yahoo.es

วิจารณ์หนังสือ เรื่อง “โมโม”¹

รัศมี กฤษณมิมิ²

บทคัดย่อ

โมโม เด็กผู้หญิงที่มีชีวิตเรียบง่าย มีเวลามากมายให้กับทุกคนเสมอ โดยเฉพาะเวลาในการฟัง เธอเชื่อว่าเวลาคือชีวิต ขณะที่ผู้ชายสี่เทาเชื่อว่าเวลาเป็นเงินเป็นทอง จึงแสวงหาแต่ผลประโยชน์และอำนาจ โดยไม่รู้จักพอ มิฆาเอล เอ็นด์ ผู้เขียน “ต้องการจะเตือนมนุษย์ให้ระวังอันตรายของการดำรงชีวิตด้วยหัวใจที่รอนรน 'ไม่รู้จักพอ' เวลาของคนเราได้รับมาเพียงจำกัด ดังนั้น เวลาจึงเปรียบเสมือนชีวิตของเรา ทุกวันนี้ มนุษย์กำลังถูกคุกคามจากผู้ชายสี่เทา หรือโจรขโมยเวลาที่ซุกซ่อนอยู่ในตัวเราเองและคงจะมีแต่เราเท่านั้น ที่จะเป็นผู้เอาชนะโจรขโมยเวลาเหล่านี้ได้”

คำสำคัญ: โมโม เวลาคือชีวิต ผู้ชายสี่เทา โจรขโมยเวลา

¹ วรรณกรรมเยาวชน ภาษาเยอรมัน แปลและเรียบเรียงโดย ชินนรงค์ เนียวกุล

² Assistant Professor, e-mail: krisanamis@yahoo.es

บทนำ

“มีอยู่สิ่งหนึ่งซึ่งแสนจะลึกลับ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นทีคุ้นเคยอยู่ทุกวี่ทุกวัน มนุษย์ทุกคนเกี่ยวข้องกับมัน ทุกคนรู้จักมันแต่มีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่นึกถึง คนส่วนมากยอมรับโดยปริยายและไม่แปลกใจอะไรเกี่ยวกับมัน สิ่งลึกลับที่ว่านี้ก็คือ เวลา

เรามีปฏิทินและนาฬิกาสำหรับวัดเวลา แต่เราไม่รู้อะไรเกี่ยวกับมันมากไปกว่านั้น เพราะเรารู้กันอยู่แล้วว่า บางครั้งเวลาหนึ่งชั่วโมงก็นาน เหมือนกับจะไม่รู้จักมีที่สิ้นสุด แต่บางทีก็กลับเหมือนเป็นเพียงพริบตาหนึ่ง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าเราจะประสบอะไรในชั่วโมงนั้น เพราะเวลาคือชีวิต และชีวิตสถิตอยู่ในหัวใจ”

โมโมะ วรณกรรมเขาวงกตเขี้ยวแห่งเยอรมนีในปี พ.ศ. 2518 (ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2516) โดยมิฆาเอล เอ็นเต้ (พ.ศ. 2472-2538) แปลจากภาษาเยอรมันโดย ชินนรงค์ เนียวกุล เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับ “เวลา” ที่ข้ามกาลเวลา ไม่ว่าจะอ่านโมโมะตั้งแต่เมื่อเกือบสี่สิบปีที่แล้ว ยี่สิบปีที่แล้ว ในปัจจุบันขณะหรือในอนาคต เรื่องของโมโมะก็ทันสมัยใหม่เสมอ ไม่เคยตกยุคเลยเพราะไม่ว่าอะไรต่างๆ จะเกิดขึ้นหรือจะหายไป แต่เวลาจะคงอยู่เสมอ เวลาเป็นสิ่งที่มนุษย์มีเท่ากันทุกคน ไม่ว่าจะคนๆ นั้นจะยากดีมีเงิน ฉลาดล้ำหรือโง่งมจะมีอาชีพหน้าที่การงานใด ทุกคนต่างได้รับการจัดสรรเวลาอย่างเท่าเทียมกันไม่มียกเว้น

ใครๆ ก็รู้ว่าเวลาเป็นของมีค่า ทั้งๆ ที่ของมีค่าอื่นๆ ในชีวิต เรามักต้องแสวงหาไขว่คว้ากว่าจะได้มาก็ด้วยความยากลำบากและอาจต้องเสียเงินมากมายแลกมา แต่เวลานั้นเราทุกคนได้มา

ฟรีๆ เหมือนกันหมดโดยไม่ต้องเสียเงิน หากเราอยากได้เพิ่มก็ไม่รู้จะไปซื้อหาจากที่ไหน ราคาจะสักเท่าไร แล้วหากเราอยากจะทำเวลาไว้ให้มัน ออกดอกออกผลอย่างออมเงินได้ดอกเบี้ย เราก็ไม่รู้จะทำอย่างไร กับใคร เวลาเป็นความลึกลับของจักรวาล เวลาสามารถทำลายล้าง สามารถรักษา เยียวยา สามารถทำอะไรได้หลายต่อหลายอย่าง แต่เราก็ไม่เคยเห็นโฉมหน้าของเวลา เราารู้สึกเพียงเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วหรืออย่างช้าๆ แล้วแต่ว่าขณะนั้นๆ เรากำลังทำอะไร มีความสุขหรือไม่ เราใช้ชีวิตอยู่กับเวลาทุกขณะโดยไม่ได้ตระหนักถึงความพิเศษและความมหัศจรรย์ของเวลาเลย

โลกแห่งเทคโนโลยีที่ก้าวไกลในทุกวันนี้ กลืนกินเวลาของมนุษย์ไปอย่างรวดเร็วจนแทบตั้งตัวไม่ทัน เรามีเทคโนโลยีสารพัดรูปแบบที่ติดต่อกันได้ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน เพื่อกระตุ้นและตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ทุกผู้ทุกวัย ยิ่งความเจริญมีมากขึ้นเท่าไร เวลาเราก็เหลือน้อยลงเท่านั้น ความสำคัญอันลึกซึ้งระหว่างเรากับครอบครัว คนที่เรารักและห่วงใยกับเพื่อนฝูง เหลือก็แต่เพียงความสัมพันธ์อย่างฉาบฉวยและไม่มีแก่นสาร เวลาที่คนรุ่นเก่าก่อนเคยมี เคยใช้ร่วมกัน ปัจจุบันกลับสูญหาย เรามีคำพูดติดปากสำหรับแก้ตัวเมื่อเราไม่ต้องการทำอะไรสักอย่างว่า “เพราะไม่มีเวลา” ในขณะที่หลายคนใช้ชีวิตเร่งรีบเพื่อทำสิ่งต่างๆ ให้ทัน ขนาดต้องอดหลับอดนอนแต่กระนั้นก็ยังไม่มีเวลาพอ เราเคยนึกสงสัยกันบ้างไหมว่า “เวลา” หายไปไหน

เราคงต้องมาทำความรู้จักกับโมโมะ “ผู้รักรวยเวลาและมีเวลาให้กับทุกคนอย่างเหลือเฟือ”

“อุปลักษณะภายนอกของโมโม่ค่อนข้างจะ
ประหลาด ถ้าคนที่รักความสะอาดและความ
เรียบร้อยได้เห็นเข้าคงตกใจ เธอเป็นเด็กตัวเล็ก
และค่อนข้างจะผอมแห้ง ดูไม่ออกว่าเพิ่งจะย่าง
แปดขวบหรือว่าเต็มสิบสองขวบแล้ว เธอมีเส้นผม
ที่ดำขลับและหยิกหยอยซึ่งออกจะยุ่งเหยิง
เหมือนกับไม่เคยได้สัมผัสหวีหรือกรรไกร นัยน์ตา
ของเธอเป็นสีดำเหมือนกับผมและกลมโตน่ารัก
นอกจากผมและนัยน์ตาแล้ว อีกส่วนหนึ่งของ
ร่างกายที่เป็นสีดำก็คือเท้า เพราะโมโม่เดินเท้า
เปล่าเกือบเป็นประจำ บางครั้งในฤดูหนาวเท่านั้น
ที่เธอจะสวมรองเท้า ซึ่งแต่ละข้างใหญ่ไม่เท่ากัน
และไม่มีข้างไหนที่ใหญ่เกินไป ที่เป็นเช่นนี้
ก็เพราะโมโม่ไม่มีสมบัติอะไร นอกจากของที่คน
เขาให้หรือที่เธอเก็บได้เอง กระโปรงกรอมตาตุ่ม
ของเธอนั้นทำจากเศษผ้าซึ่งเอามาเย็บปะติดกัน
เสื่อเก่าๆ ที่ใส่เป็นเสื้อผู้ชายตัวใหญ่ แขนเสื้อ
ทั้งสองข้างยาวจนต้องพับขึ้น โมโม่ไม่อยากจะตัด
ปลายแขนเสื้อเพราะเผื่อเอาไว้ใช้ตอนโต และเธอก็
ไม่รู้ว่าจะหาเสื้อสวยๆ แบบนี้ ที่มีกระเป๋าดึงหลาย
ใบ ทั้งสวมใส่แสนสบาย ได้อีกหรือเปล่า”

เนื้อหา

โมโม่ตั้งชื่อตนเอง ไม่มีนามสกุล ไม่มี
ที่มาและที่ไป เธอตกลงใจจะ “อยู่ที่ใดถุนเวที่
ละคร ซึ่งบางส่วนพังลงไปแล้ว และมีหญ้าขึ้นรก
ปกคลุมไปทั่ว บ้านใหม่ของเธอเข้าออกได้ทาง
กำแพงตรงที่พังเป็นโพรง...มีชายหญิงสองสาม
คนจากละแวกนั้นชวนกันมาหา หลังจาก
ปรึกษาหารือกันก็ลงมือซ่อมแซมตกแต่งบ้านของ
โมโม่เท่าที่จะทำได้”

“เด็กเล็กลูกหลานของชาวบ้านเจียด
อาหารมาให้โมโม่ มีทั้งขนมปัง เนยแข็ง ส้มสุก
ลูกไม้ และอีกหลายอย่าง เด็กๆ พาขึ้นมา
มากมายเลยกลายเป็นงานเลี้ยงย่อยๆ เพื่อฉลอง
รับโมโม่ ต่างก็สนุกสนานเฮฮากันอย่างที่คนจนๆ
เท่านั้น ที่จะรู้จักสนุกสนานกัน”

มิตรภาพระหว่างคนพวกนั้นกับหนูน้อย
โมโม่เริ่มต้นขึ้นด้วยประการฉะนี้

นับแต่นั้นมาโมโม่ก็มีความสุขตาม
อัธยาศัย เธอมีข้าวปลาอาหารกินสม่ำเสมอ มาก
บ้างน้อยบ้างแล้วแต่ว่าใครจะมีอะไรแบ่งให้ได้แค่
ไหน เธอไม่ต้องทนฝนทนแดดร้อน ที่หลับที่นอน
มีครบครัน ถ้าวันไหนอากาศหนาวก็จุดเตาผิง
และที่ดำคัญยิ่งไปกว่าอะไรคือเธอมีเพื่อนดีๆ
เพิ่มขึ้นอีกหลายคน...ด้วยเหตุนี้จึงมีคนมาเยี่ยม
เยียนโมโม่อยู่เสมอ ไม่ใคร่ใคร่จะต้องมานั่งอยู่
กับเธอและพูดคุยกับเธอด้วยความเอาใจใส่
ใครอยากพบโมโม่ แต่มาเองไม่ไหว ก็ให้คนมารับ
เธอไปหา ส่วนคนที่ยังไม่เคยคิดจะผ่านมาก็จะ
ได้รับคำแนะนำจากคนอื่นว่า “ไปหาโมโม่สิ”

คำพูดประโยคนี้เริ่มติดปากผู้คน
ในละแวกนั้น ที่เคยพูดจาโต้ถามสารทุกข์สุกดิบ
หรือเคยให้ศีลให้พรอย่างเมื่อก่อน ก็กลายเป็นพูด
กันในทุกโอกาสว่า “ไปหาโมโม่สิ !” ที่เป็นเช่นนั้น
ไม่ใช่เพราะโมโม่จะปรารถนาเรื่องเรื่องการให้
คำแนะนำ หรือมีความเข้าใจในการพูดจา
ปลอบโยน หรือเชี่ยวชาญในการตัดลึนคดีความ
เธอไม่ได้เก่งกาจสามารถว่าเด็กทั้งหลาย และ
ไม่ได้มีลักษณะประจำตัวที่ว่าพอคนได้เห็นแล้ว
เป็นต้องสบายใจ ไม่ใช่เธอจะร้องเพลงเก่งหรือ
บรรเลงดนตรีเป็นยอด และถึงแม้ที่อยู่ของเธอจะ

ดูคล้ายกับโรงละครสัตว์ เธอก็ไม่ถนัดทาง
กายกรรม จะว่าเธอเก่งทางเล่นกลมายา รู้จัก
คาถาปัดรังควาน หรือจะชำนาญในการอ่าน
ลายมือ ก็ไม่ใช่สัก

**ความสามารถพิเศษของโมโมคือ
การฟังเป็น ซึ่งไม่ใช่สิ่งพิสดารอะไรเลย
คุณผู้อ่านอาจจะพูดว่าใครๆ ก็ฟังเป็นกัน
ทั้งนั้น แต่นั่นเป็นการเข้าใจผิด มีคนจำนวน
นิดเดียวที่ฟังเป็นจริงๆ ความสามารถของ
โมโมจึงกลายเป็นสิ่งพิเศษ**

พอได้พูดต่อหน้าโมโม คนโง่กลับมี
ความคิดดีๆ ขึ้นมาได้ ที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เพราะเธอ
พูดหรือถามไถ่จนเขาคิดขึ้นมาได้ เธอเพียงแต่
นั่งฟังผู้นั้นด้วยความตั้งใจและอย่างเอาใจใส่
ในขณะที่เธอมองเขาด้วยนัยน์ตาดำขลับ คนพูดก็
จับความคิดขึ้นมาได้ ซึ่งเขาก็ไม่เคยรู้ว่ามันมีอยู่
ในหัวสมองของเขาเอง

เมื่อเธอฟังคนที่ดูเหมือนหมดปัญญาหรือ
ว่าลึกลับใจ เขาก็คิดขึ้นได้ว่าควรจะทำอย่างไร
แล้วตัดสินใจได้ในทันที แม้แต่คนขี้อาย
ก็กลายเป็นคนกล้า คนไหนเป็นทุกข์กลับรู้สึกสุข
ใจถ้าได้พูดคุยให้เธอฟัง บางคนน้อยเนื้อต่ำใจว่า
ตัวไม่มีความหมาย ใครๆ ก็ไม่ให้ความสำคัญ
ไม่เห็นจะต่างกันว่ามีเขาอยู่ในโลกนี้หรือไม่
แต่ในขณะที่เล่าให้โมโมฟังก็เกิดมีกำลังใจและ
รู้สึกขึ้นมาได้ว่าเขาเข้าใจผิด เพราะถ้าคิดให้ดี
เขาก็มีเอกลักษณ์ มีความสำคัญอันแตกต่าง
กันไปในแต่ละบุคคล

นั่นคือความสามารถในการฟังของโมโม !...
ครั้งหนึ่งมีเด็กเอานกคิริบูนที่ไม่ยอมร้องมาหา
โมโม มันเป็นงานที่ยากมากเชียวล่ะ เพราะว่า

โมโมต้องเพียรฟังอยู่ถึงหนึ่งอาทิตย์กว่าเจ้านก
ตัวนิดจะยอมส่งเสียงออกมา

โมโมฟังทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะหมา แมว
จ๊กจั่น คางคก และลมในป่า ไม่ว่าจะอะไรก็พูดกับ
เธอตามแบบของมัน

ในหลายๆ วันเมื่อย่ำค่ำ ยามที่เพื่อนๆ
ของเธอกลับบ้านหมดแล้ว เธอจะนั่งอยู่คนเดียว
กลางลานซึ่งมีดวงจันทร์ล้อมรอบ เนื้อขึ้นไปที่
ท้องฟ้าประดับดาว ส่งแสงแพรวพราวกะพริบ
ระยิบระยับ แล้วเธอก็นั่งฟังความเจี๊ยบส่งดังนั้น
เธอรูสึกเหมือนกำลังนั่งอยู่กลางโบสถ์ขนาดใหญ่
ซึ่งหันรับฟังเสียงของหมู่ดาว เธอรูสึกราวกับได้ยิน
เสียงดนตรีที่แผ่วเบาแต่มีพลังอันยิ่งใหญ่ แล้วเธอ
ก็มีความรู้สึกแปลกๆ อยู่ในหัวใจ ในคืนเช่นนี้เธอ
จะนอนฝันดี ถ้าใครยังคิดว่าการฟังเป็นไม่ใช่
**สิ่งพิเศษ ก็ควรสังเกตดูสักที่ว่าตัวเขาฟังได้ดี
หรือไม่”** ทุกวันนี้ เราถูกกระตุ้นโดย
โทรศัพท์มือถือถือทุกเครือข่ายให้พูดกันมากๆ
มีโปรโมชัน (ที่ดูเหมือน) ใหม่ๆ ตลอดเวลา
เน้นให้เราสามารถติดต่อกันได้ทุกโมงยาม ไม่
เฉพาะเจาะจงเวลาทำงาน จะเมื่อไรก็แล้วแต่
หากอยากโทรก็จะมีโปรโมชันสนองความอยาก
เราได้ทั้งสิ้น แล้วเราก็พูดกันมากขึ้น บางคนมี
มือถือสอง สามเครื่องและมีหลายซิมเพราะ
ข้อเสนอที่น่าดึงดูดใจของแต่ละเครือข่าย บริษัท
มือถือก็ร่ำรวยขึ้น กิจการเจริญก้าวหน้า ขยาย
ใหญ่ไม่หยุดยั้ง เพราะเขาโฆษณาเชิญชวนเรา
สำเร็จ จนเราพูดกันมากขึ้นจริงๆ ขณะที่พูดไป
ทั้งเรื่องจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง มีสาระบ้าง ไม่มีสาระ
บ้าง เงินก็ไหลไป เวลาที่ไหลไป มันไหลจากเราไป
เข้าบริษัทมือถือต่างๆ ซึ่งมีแต่ได้กับได้ และที่น่า

แปลกก็คือ แม้ว่าเราจะพูดกันมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่ไม่เห็นเราจะเข้าใจกันมากขึ้น หรือรักกันมากขึ้น เราน่าจะทบทวนตนเองว่า จริงๆ แล้วเราฟังเป็นหรือไม่ เราฟังได้ดีหรือไม่ บางครั้งเพียงแค่ฟังอย่างตั้งใจ ก็ช่วยแก้ปัญหาโดยไม่ต้องพูดอะไรเลยแม้แต่น้อย

การฟัง

การฟัง อาจจะเป็นของขวัญแสนงามที่เราสามารถมอบให้ใครสักคน

การฟัง เป็นการบอกกล่าวมิใช่ด้วยคำพูด แต่ด้วยสายตา ด้วยใบหน้า ด้วยรอยยิ้ม และด้วยสีระว่างกายว่า “ เธอเป็นบุคคลสำคัญสำหรับฉัน เธอน่าสนใจและฉันมีความสุขที่เธออยู่ที่นี้”

การฟัง เริ่มด้วยการเงียบ

การฟัง คือการต้อนรับผู้อื่น

การฟัง มิใช่ความปรารถนาให้เขาเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

การฟัง คือการเปิดรับความคิดทุกอย่างทุกเรื่อง ทุกประสบการณ์ ทุกหนทางแก้ไข โดยไม่ตัดสิน ไม่ตีความ แต่ปล่อยให้อีกฝ่ายมีเวลาที่จะค้นพบหนทางของตัวเอง การใส่ใจฟังคนหนึ่งที่ทุกข์ทรมาน มิใช่การแสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือให้คำอธิบายถึงความทุกข์ของเขา แต่เปิดโอกาสให้เขาได้พูดและพบหนทางของเขาที่จะปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระ

การฟัง คือการให้สิ่งที่เราเองอาจจะไม่เคยได้รับมาก่อน นั่นคือความใส่ใจ เวลา และการอยู่ใกล้ๆ ด้วยความรัก (นิรนาม)

บางครั้งเราคุยกันแต่เราไม่ได้ฟังกัน ต่างคนต่างคุย แม้ในขณะที่พบหน้ากัน หาก

โทรศัพท์มือถือดังขึ้น เรายังต้องคุยกับคนในโทรศัพท์ก่อน และปล่อยให้คนตรงหน้าคอย ทั้งที่คนที่อยู่ตรงหน้าในขณะนั้น ควรจะมีความสำคัญที่สุด ในวาระการประชุมบางแห่งเสียงโทรศัพท์มือถือดังตลอดเวลา ผู้เข้าร่วมประชุมผุดลุกผุดนั่ง หลีกออกไปรับโทรศัพท์ การประชุมซึ่งเป็นเรื่องหลัก ก็กลายเป็นเรื่องรอง คนร่วมโต๊ะเดียวกันซึ่งควรจะได้คุยกัน กลับคุยโทรศัพท์หรือเช็คข้อความ ดูเฟสบุ๊ก อัปเดตข้อมูล เรากัดและสนใจที่จะทำอะไรกับสิ่งไกลตัว มากกว่าคู่สนทนาตรงหน้า กลไกลำดับความสำคัญของเรื่องต่างๆ ในชีวิตมนุษย์กลับตาลปัตรไปหมด ต่างจากเบ๊ปไปเพื่อนรักคนหนึ่งของโมโม

“ เบ๊ปไปคนกวาดถนนอาศัยอยู่ใกล้กับโรงละครกลางแปลงในกระท่อมหลังหนึ่งซึ่งเขาสร้างขึ้นเองด้วยอิฐเผา กระจาดขัด และเศษสังกะสี เขาเป็นคนร่างเล็กกว่าธรรมดา ทั้งเวลาเดินติดจะหลังโกง เลยดูสูงกว่าโมโมนิดเดียว... คนส่วนมากกว่ากันว่าเบ๊ปไปไม่ค่อยจะเต็มบาทเท่าไร ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเบ๊ปไปไม่ค่อยตอบความเมื่อใครถามอะไร เขาได้แต่ยิ้มอย่างใจดีแทนที่จะตอบ เขาชอบที่จะใช้ความคิดพิจารณา และเมื่อสรุปได้ว่าไม่น่าที่จะต้องตอบเขาก็ไม่พูดอะไร แต่ถ้าสรุปได้ว่าจำเป็นต้องตอบเขาก็จะตรึงตรองนึกหาคำตอบที่ถูกต้อง บางครั้งเขาใช้เวลาถึงสองชั่วโมงหรือบางทีนานเป็นวัน ในระหว่างนั้นคนที่ถามย่อมนั่งไปแล้วว่าเขาได้ถามอะไร...มีแต่โมโมที่สามารถจะรอได้และเข้าใจในสิ่งที่เบ๊ปไปพูดออกมา เธอรู้ว่าเขาต้องใช้เวลานาน เพราะไม่ต้องการที่จะพูดอะไรที่ไม่เป็นความจริง **สิ่งที่เขาคิดว่าเป็นต้นเหตุแห่งความ**

วุ่นวายในโลกนี้ก็คือการที่คนทั้งหลายพูดจา
ไปปดมดเท็จกันมากมาย ทั้งโดยตั้งใจและ
ไม่ตั้งใจ อันเป็นไปเพราะความสะเพร่ารีบ
ร้อน ทุกวันก่อนรุ่งเช้าเขาจะซีจรรย์ยานเก่าๆ ของ
เขาเข้าไปในเมือง ตรงไปที่ตึกใหญ่หลังหนึ่ง
ซึ่งเป็นที่ที่คนกวาดถนนทั้งหลายไปรอรับคำสั่ง...
เขาตั้งใจทำงานอย่างละเอียดด้วยความพึงพอใจ
ที่ได้ทำสิ่งซึ่งเขาเห็นว่าจำเป็น ขณะกวาดถนน
เขากวาดอย่างช้าๆ แต่สม่ำเสมอเป็นจังหวะ
เขาจะย่างเท้าไปก้าวหนึ่งพร้อมกับหายใจเข้า
หนหนึ่ง และกวาดถนนหนึ่งที่ก้าวเท้าหายใจ
เข้า-กวาด บางทีเขาก็หยุดยืนอยู่สักอึดใจ พร้อม
กับมองออกไปข้างหน้าเหมือนกับว่ากำลังคิด
อะไร แล้วเริ่มเดินต่อไป...เขาพูดให้โมไม่ฟังว่า
บางครั้งเรามีระยะทางอันยาวไกลอยู่ข้างหน้า
แล้วคิดว่ามันช่างยากเหลือเกิน ไม่มีวันที่จะกวาด
ให้เสร็จได้ เราเริ่มรีบเร่ง แต่ทุกครั้งที่มีมองออกไป
ก็ไม่เห็นว่าทางเบื้องหน้ามันจะสั้นลง ยิ่งตรากตรำ
พยายามมากขึ้นไปอีก จนเกิดหัวน้ำใจ และในที่สุด
แทบจะขาดใจ ทำต่อไปไม่ไหว แต่ทางก็ยังอยู่
เบื้องหน้า...เราต้องไม่คิดถึงถนนทั้งสายใน
ครั้งเดียว จะต้องคิดถึงแต่ก้าวต่อไป ลมหายใจ
ต่อไป การกวาดครั้งต่อไป แล้วจึงคิดถึงครั้งต่อไปอีก
ครั้งแล้วครั้งเล่า... แล้วจะมีความสุขใจ ซึ่งเป็นสิ่ง
สำคัญ และการงานจะดีเอง... แล้วทันใดนั้นเราก็
จะเห็นว่า ด้วยการเดินเพียงทีละก้าวๆ ถนนที่
ยาวได้ถูกเดินผ่านไปแล้วโดยไม่ทันสังเกตว่า
ทำได้อย่างไร ทั้งยังไม่รู้สึกว่าได้ตรากตรำ นั่นคือ
แก่นสารของมันละ”

โมไม่ชอบเบ๊ปไปและถนนอมถ้อยคำ
ของเขาไว้ในใจเธอ คนทั่วไปอาจมองว่าอาชีพ

คนกวาดถนนไม่มีเกียรติ แต่อะไรละคือเกียรติอัน
แท้จริง การที่คนๆ หนึ่งทำงานของตนอย่าง
ตั้งอกตั้งใจ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีความสุข ความ
พอใจในสิ่งที่ทำ แม้ค่าตอบแทนจะไม่มากแต่มัน
ก็เป็นอาชีพที่เขารักและภาคภูมิใจ นั่นก็น่าจะเป็น
งานที่มีเกียรติมิใช่หรือ ต่างจากอาชีพ
นักการเมืองส่วนมากที่ดูภายนอกเป็นผู้มีเกียรติ
มักอ้างว่าประชาชนเลือกตนเข้ามาอย่างถูกต้อง
ตามแนวทางประชาธิปไตย แต่กลับทำงาน
เอาหน้า หาผลประโยชน์ให้ตนและพวกพ้อง
ไม่เคยคิดถึงประชาชน ไม่มีความจริงใจในการ
แก้ปัญหาบ้านเมือง มีแต่คอร์รัปชั่น โกงบ้าน
กินเมืองทุกครั้งที่มีโอกาส คนเหล่านี้มีเกียรติหรือ

อีกคนที่เป็นเพื่อนรักไปมาหาสู่โมไม่อยู่
ทุกวันและแบ่งปันสิ่งต่างๆ ที่เขามีให้แก่เธอคือ
จี้จี้ เด็กชายช่างฝัน เขาชอบเล่านิทานเป็นชีวิต
จิตใจ และฝันว่าสักวันเขาจะต้องมีชื่อเสียงโด่งดัง
ร่ำรวย ก่อนนั้น “เรื่องเล่าของเขาดำเนินไปอย่าง
เคอะเขิน ไม่มีรสชาติ ไม่มีอะไรเหมาะๆ เกิดขึ้น
ในความคิด การเดินเรื่องเป็นไปอย่างอืดอาด
เหมือนกับว่ามันเดินไปด้วยเท้า แต่ตั้งแต่เขารู้จัก
โมไม่ เรื่องที่เขาเล่ากลับเหมือนมีปีกบินไปใน
อากาศ โดยเฉพาะเวลาที่โมไม่นั่งฟังอยู่ด้วย
ความเพ้อฝันของเขาก็งอกงามเหมือนดอกไม้
ที่แข่งกันเบ่งบานอยู่ในทุ่งหญ้าฤดูใบไม้ผลิ ทำให้
ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างเบียดเสียดเข้ามาล้อมวงฟัง
เดี๋ยวนี้เขาสามารถเล่าเรื่องหนึ่งๆ ต่อเนื่องได้นาน
เป็นวัน เป็นอาทิตย์และคิดเนื้อเรื่องได้อย่างไม่
รู้จักเหน็ดเหนื่อย แม้แต่เขาเองก็ยังฟังเรื่อง
ที่ตัวเองกำลังเล่าด้วยความตื่นเต้น เพราะไม่รู้
เหมือนกันว่าจินตนาการจะพาเขาไปไกลถึงไหน”

อันที่จริง ไม่น่าจะเป็นได้ที่คนสองคนซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งในการดำเนินชีวิต และการมองโลก อย่างจืดจางและเบื่อบ้าง จะมาเป็นเพื่อนสนิทกันได้ แต่มันก็เป็นไปแล้ว นำประหลาดที่มีเบื่อบ้างเพียงคนเดียวที่ไม่เคยตำหนิความฉาบฉวยของจืดจาง และก็แปลกพอที่จำเพาะแต่คนปากไวอย่างจืดจางเท่านั้นที่ไม่เคยพูดจาถากถางเบื่อบ้างเลย มันคงจะขึ้นอยู่กับวิถีที่ไม่ฟังคนทั้งสองนั่นเอง “ไม่มีใครในสามคนนั้นที่จะสังหรณ์ใจว่ากำลังมีเงามืดคืบคลานมาครอบคลุมมิตรภาพของพวกเขา และไม่แต่เพียงเท่านั้น มันยังปกคลุมไปทั่วละแวกนั้นด้วย มันเป็นเงามืดที่ขยายตัวออกไปอย่างเงียบเชียบ และในขณะนี้ได้แผ่ตัวอันมืดดำและเย็นยะเยือกไปทั่วทั้งเมืองแล้ว มันเหมือนกับกรงยึดครองอย่างเงียบๆ โดยไม่มีใครสังเกต มันรุกคืบไปข้างหน้าทุกวันๆ อย่างที่ไม่มีใครขัดขวางๆ ได้ เพราะไม่มีใครรู้สึกตัว มันคือใครกันแน่ แม้แต่เบื่อบ้างซึ่งมักจะมองเห็นอะไรๆ ที่ใครๆ ไม่เห็นอยู่เสมอ ก็ไม่ได้สังเกตเห็นพวกผู้ชายสีเทาซึ่งเข้ามาวนเวียนป้วนเปียนอยู่ในเมืองด้วยท่าทางเคร่งเครียดในการงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย พวกเขามากขึ้นเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเชื่อว่าไม่มีใครมองเห็น ใครๆ ก็เห็นพวกเขา แต่มันเหมือนกับว่าไม่เห็น พวกเขารู้จักวิถีอันน่าหว่นกลัวที่จะแผ่ตัวไปได้ทั่วไปโดยไม่เป็นที่สะดุดตา ทำให้ใครๆ มองผ่านพวกเขาไป หรือไม่ใส่ใจถึงแม้ว่าจะได้เห็น พวกเขาจึงปฏิบัติงานกันได้ด้วยความลับและโดยสะดวก ไม่จำเป็นจะต้องหลบๆ ซ่อนๆ เพราะพวกเขาไม่สะดุดตาใคร จึงไม่มีผู้ใดสนใจจะถามไถ่ว่าพวกเขามาจากไหน ทั้งๆ

ที่พากันมามากขึ้นๆ ทุกวัน พวกเขา นั่งรถหรูหราสีเทาไปตามถนน เดินเข้าไปในบ้านทุกหลัง เข้าไปนั่งในภัตตาคารร้านอาหารทุกแห่ง มีอยู่บ่อยครั้งที่พวกเขาจดอะไรๆ ลงไปในสมุดบันทึกเล่มเล็กๆ

พวกเขามีแผนการเกี่ยวกับเวลาของมนุษย์ เป็นแผนการที่ร่างขึ้นอย่างประณีตถี่ถ้วน ไม่มีใครรู้เรื่องของเวลาดียิ่งไปกว่าพวกผู้ชายสีเทา ไม่มีใครรู้จักค่าของชั่วโมง นาที หรือแม้แต่วินาทีเดียวเหมือนอย่างพวกเขา แน่นนอนที่พวกเขาเข้าใจวิถีที่จะต้องปฏิบัติต่อมันเปรียบเหมือนอย่างปาล์มที่รู้ถึงวิถีดูดเลือด และพวกเขาก็ดำเนินการตามวิถีนั้น สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับพวกเขา คือ จะต้องไม่ให้ใครสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของพวกเขาได้ พวกเขาปักหลักอยู่ท่ามกลางผู้คนและชีวิตในเมืองใหญ่ โดยไม่เป็นที่สะดุดตาของใครต่อใคร ที่ละก้าวๆ โดยไม่มีใครสังเกต พวกเขาแทรกตัวเข้าไปในหมู่คน เคลื่อนที่ไปข้างหน้าทุกวันๆ และดึงคนเหล่านั้นไว้ใต้อำนาจของตน พวกผู้ชายสีเทา รู้เรื่องของทุกคนที่อาจเป็นประโยชน์ต่อแผนการก่อนที่คนเหล่านั้นจะทันรู้ตัว พวกเขาเพียงแต่รอเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานเท่านั้น ขณะเดียวกันก็ทำทุกอย่างเพื่อให้ความเหมาะสมนี้เกิดขึ้น อย่างเช่น เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับคุณฟูซี่ ช่างตัดผมซึ่งวันหนึ่งเกิดไม่พอใจชีวิตที่เป็นอยู่ และคิดว่า เขาต้องมีเวลาสำหรับการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง เพราะที่ผ่านมามีชีวิตเขาถูกขังอยู่กับเสียงขยับตะไกร การพูดจาเรื่องไม่มีสาระ แล้วก็ฟองสบู่” แล้วผู้ชายสีเทา ก็มาเสนอบางสิ่งบางอย่างกับคุณฟูซี่

“ผมมาจากธนาคารออมเวลา เราทราบว่าคุณต้องการเปิดบัญชีกับเรา”

“ผมก็เพิ่งทราบนี่แหละ” คุณพูซึอธิบายด้วยความงมงายมากขึ้นไปอีก “ผมต้องยอมรับว่ายังไม่เคยทราบมาก่อนด้วยซ้ำว่ามีธนาคารอะไรอย่างนี้”

“เป็นอันว่าเดี๋ยวนี้คุณก็ทราบแล้ว... คุณเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากเรา”

“เป็นไปได้อย่างไร” คุณพูซึถามอย่างแปลกใจ

“ลองตรองดูซิครับ... คุณใช้เวลาไปโดยสิ้นเปลืองกับเสียงซบตะโกร คำพูดเหลวไหลและฟองสบู่ เวลาคุณตายไป มันก็เหมือนกับว่าคุณไม่เคยมีชีวิตอยู่เลย ถ้าคุณจะมีเวลาสำหรับชีวิตอย่างถูกต้องสักหน่อย คุณคงกลายเป็นคนละคนกับเดี๋ยวนี้ สิ่งเดียวที่คุณต้องการคือเวลา.. แต่เราจะหาได้จากที่ไหน เราต้องเก็บออมเอาไว้ล่ะสิครับ คุณใช้เวลาสิ้นเปลืองไปโดยไม่รับผิดชอบ ผมจะคิดบัญชีเวลาพิเศษนี้ให้คุณดู... คุณอยู่กับแม่เพียงสองคน ทุกวันคุณสละเวลาหนึ่งชั่วโมงเต็มๆ ในการนั่งคุยกับท่านทั้งๆ ที่ท่านหูหนวก เป็นเวลาที่หมดไปโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนั้นคุณยังมีนกหงส์หยกอีกตัวที่ต้องใช้เวลาในการเลี้ยงดูประคบประหงมวันละสิบห้านาที และเนื่องจากแม่คุณพิการ คุณจึงต้องทำงานบ้านบางอย่างเอง เช่น จ่ายตลาด ซักรองเท้า และงานจุกจิกอื่นๆ อีก คุณเสียเวลาไปกับมันวันละเท่าไร คุณดูหนังอาทิตย์ละครั้ง ร่วมงานกับสมาคมนักร้องอีกอาทิตย์ละหน ไปร้านอาหารอาทิตย์ละสองครั้ง ยังมีการพบปะเพื่อนฝูงและอ่านหนังสือด้วย พูดสั้นๆ ว่า คุณฆ่าเวลาของคุณด้วยการทำสิ่งที่ไม่เป็น

ประโยชน์ประมาณวันละสามชั่วโมง คุณยังไปหาคุณดาเรียวันละครึ่งชั่วโมง เอาดอกไม้ไปให้เพื่ออะไรกัน ในเมื่อเธอต้องนั่งอยู่ในเก้าอี้เข็นตลอดชีวิต เพราะขาเธอพิการ ทั้งสองข้าง ทั้งหมดนี้เป็นเวลาที่เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ หากเราคิดว่าที่คุณใช้สำหรับนั่งอยู่ที่หน้าต่างต่อนก่อนเข้านอนวันละสิบห้า นาทีเพื่อจะคิดย้อนหลังถึงวันที่ผ่านมารวมเข้าไปด้วย คุณไม่คิดบ้างหรือว่าคุณจะสู้อยู่ต่อไปไม่ได้แล้ว คุณไม่อยากจะประหยัดเวลาหรือครับ”

จะเห็นได้ว่าทุกอย่างที่คุณพูซึทำอยู่เป็นการใช้เวลาอย่างถูกต้องและเกื้อกูลทั้งในฐานะลูกชาย เพื่อน และมิตรผู้อารี รวมทั้งเวลาที่ใช้กับตัวเองซึ่งไม่ได้มากมายเลย แต่ก็ถูกผู้ชายสี่เทาชักนำจนหลงเชื่อไปว่าเวลาที่ตนใช้กับคนและสิ่งต่างๆ นั้นเป็นเรื่องสูญเปล่า

“ผมต้องทำอะไรบ้างครับ” คุณพูซึถาม

“คุณต้องทำงานให้เร็วขึ้น อะไรที่ไม่จำเป็นก็อย่าไปทำมัน แทนที่จะใช้เวลาไปกับลูกค้าครึ่งชั่วโมง คุณก็ใช้เพียงสิบห้านาที หลีกเลี่ยงการสนทนาที่กินเวลา ย่นเวลาที่อยู่กับคุณแม่ของคุณลงเหลือครึ่งชั่วโมง ทางที่ดีคุณควรพาท่านไปอยู่บ้านคนชราดีๆ ที่มีคนดูแลท่าน แต่ราคาถูกหน่อย คุณก็จะทำอะไรขึ้นมาวันละหนึ่งชั่วโมงเต็มๆ แล้วเลิกเลี้ยงนกหงส์หยกที่ไม่มีประโยชน์อะไร ไปเยี่ยมคุณดาเรียเดือนละสองหนก็พอถ้ามันจำเป็นจริงๆ ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาวันละสิบห้านาทีเพื่อนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในวันนั้น และที่สำคัญที่สุดคืออย่าให้เวลาอันมีค่าของคุณเสียไปบ่อยๆ กับการร้องเพลง

อ่านหนังสือหรือกับพวกที่คุณเรียกว่าเพื่อน อ้อ ผมแนะนำคุณสักนิดว่าควรมีนาฬิกาที่เที่ยงตรง เรือนใหญ่ๆ แขนงไว้ในร้านสักเรือน คุณจะได้รับความคุ้มครองการทำงานของเด็กฝึกงานของคุณได้”

“แล้วลูกค้าคนแรกของวันนั้นก็เข้ามา ในร้าน คุณผู้บริการเขาอย่างเบ่งตั้ง เว้นซึ่งสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่พูดไม่จาและบริการเสร็จภายในยี่สิบ นาที แทนที่จะใช้เวลาครึ่งชั่วโมงเหมือนอย่างเคย และตั้งแต่นั้นมาแถมเร่งเวลากับลูกค้าทุกราย ทำให้แกไม่มีความสุขกับงาน แต่มันไม่สำคัญ เสียแล้ว นอกจากเด็กฝึกงานแถมรับลูกมือเพิ่มอีกสองคนและคอยระวังไม่ให้ใครซุกซ้นแม้แต่ วินาทีเดียว ที่ร้านมีป้ายข้อความว่า *ประหยัดเวลา แล้วมันจะมีค่าเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว*”

“ แกเขียนจดหมายสั้นๆ ห้วนๆ ถึง คุณดาเรียกว่ามาหาไม่ได้อีกแล้วเพราะไม่มีเวลานกหงส์หยกก็ถูกขายไป แม้มันก็ให้ไปอยู่บ้านพักคนชราที่ค่าเช่าถูกๆ แกทำตามคำแนะนำของผู้ชายสี่เทาทุกอย่างโดยคิดว่าเป็นการตัดสินใจของตน แกเริ่มลุกลุกนอนอยู่ไม่เป็นสุขเพราะมีอะไรแปลกอยู่อย่างหนึ่งคือเวลาที่เหลือโดยการใช้อย่างประหยัดของแกนั้นไม่ได้ตกค้างอยู่กับแกเลย มันอันตรธานหายไปอย่างป็นปริศนา วันแต่ละวันเริ่มสั้นลงๆ ในตอนแรกยังสังเกตุไม่ค่อยได้ แต่อยู่ไปๆ ก็เห็นได้ชัด ก่อนที่แกจะทันรู้ตัวอาทิตย์หนึ่งก็ผ่านไป แล้วเดือนหนึ่ง ปีหนึ่ง อีกปีหนึ่ง แล้วอีกปีหนึ่ง...แต่คุณผู้ชื่ก็เหมือนกับผู้ออมเวลาทั้งหลายที่ไม่เคยตั้งคำถามว่าเวลาหายไปไหนหมด บางครั้งเมื่อรับรู้ด้วยความตกใจว่าแต่ละวันผ่านไปเร็วแค่ไหน กลับทำให้แกยิ่งชะงักเข้มน ประหยัดเวลามากขึ้นไปอีก ผู้คนในเมืองตกอยู่ใน

สภาพเดียวกับคุณผู้ชื่และพากันเริ่มปฏิบัติในสิ่งที่เขาเรียกว่า *ประหยัดเวลา*

ทุกวัน ทั้งในวิทย์ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ จะมีการโฆษณาสรรพคุณของการประหยัดเวลาว่า จะทำให้ทุกคนมีโอกาสดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ป้ายโฆษณาตามรั้ว ตามกำแพง มีรูปภาพแสดงความสุขสบาย พร้อมด้วยคำบรรยายที่เขียนด้วยตัวหนังสือสีสดใสว่า

*ผู้ประหยัดเวลาทั้งหลายต่างสบายมากขึ้น
อนาคตอยู่ในกำมือของผู้ประหยัดเวลา
หากำไรให้กับชีวิตด้วยการคิดประหยัดเวลา*

แต่ในความเป็นจริงกลับเป็นอีกอย่าง... ผู้คนมีหน้าตาอมทุกข์และแววตาไม่เป็นมิตร พวกเขาต้องการจะผ่อนคลายและสนุกสนานโดยใช้เวลาให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สำหรับพวกเขาการปล่อยความคิดให้ฝันไป เป็นสิ่งร้ายแรงมาก **และสิ่งที่พวกเขาแทบจะทนไม่ได้คือความเจียบเพราะในความเจียบพวกเขาจะเกิดความกลัวขึ้นมา ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงทำเสียงอึกทึกทุกครั้งที่มีความเจียบย่างกรายเข้ามา...ใครจะทำงานของเขาเพราะอยากทำหรือทำด้วยความรักในงานนั้นหรือไม่ ไม่สำคัญตรงกันข้าม มันเพียงแต่จะทำให้งานเสร็จช้าลงไปเท่านั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เขาต้องทำงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้...ดูเหมือนจะไม่มีใครสังเกตเห็นว่า ที่เขาลดการใช้เวลาลงนั้น อันที่จริงเขาได้ลดการใช้สิ่งอื่นไปพร้อมกันด้วย ไม่มีใครยอมรับว่าชีวิตของเขากลับน่าสงสารมากขึ้นเรื่อยๆ ซ้ำซากขึ้น และเย็นยะเยือกขึ้น มีแต่เด็กๆ เท่านั้นที่รู้สึกได้ชัดเจน**

เพราะไม่มีใครมีเวลาเผื่อแผ่ให้แก่พวกเขาอีกต่อไป”

พวกผู้ใหญ่ต่างตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้ชายสี่เทาที่ขโมยเวลาของพวกเขาไปหมด แม้เพื่อนสนิทของโมโม่ อย่างเบ๊ปโป้และจีจีก็ไม่ได้รับการยกเว้น จะเหลือก็แต่โมโม่และเด็ก ๆ เท่านั้น ที่ผู้ชายสี่เทายังไม่อาจขโมยเวลาไปได้

แล้วในบ่ายวันหนึ่งโมโม่ก็ได้พบตุ๊กตาประหลาดคล้ายคนจริงๆ ตัวหนึ่ง มันกะพริบตาได้

พูดได้ซ้ำๆ กันอยู่สามประโยคว่า “สวัสดิ์ค่ะ ฉันคือแม่หนูบีบี”

“ฉันเป็นตุ๊กตาของเธอ ใครๆ ก็อิจฉาที่เธอมีฉัน”

“ฉันอยากมีของใช้มากกว่านี้” โมโม่ไม่สามารถเล่นกับมันได้ ไม่ว่าจะทดลองด้วยวิธีใดๆ

“ถ้าเพียงแต่เจ้าตุ๊กตาจะไม่พูดอะไร โมโม่ก็คงคิดหาถ้อยคำมาพูดแทนมันได้ แล้วมันคงกลายเป็นการสนทนาที่สนุกสนาน แต่ทุกอย่างถูกขัดขวางเพราะเหตุที่มันพูดได้สักพักหนึ่งโมโม่ก็ถูกรอคลุมด้วยความรู้สึกอย่างหนึ่งซึ่งเธอไม่เคยประสบมาก่อน มันแปลกใหม่และเป็นครั้งแรกสำหรับเธอ โมโม่ต้องใช้เวลาอยู่ครู่ใหญ่จึงได้รู้ว่ามันคือ **ความเบื่อหน่าย**”

ในที่สุดโมโม่ก็ได้เผชิญหน้ากับผู้ชายสี่เทาซึ่งพยายามสอนวิธีเล่นตุ๊กตาประหลาดนี้ให้เธอ

“ก่อนอื่นมันต้องการเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวมากมาย อย่างเช่น ชุดกลางคืนสวยเก๋ ชุดนอนผ้าไหม ชุดเทนนิส ชุดเล่นสกี ชุดอาบน้ำ ชุดขี่ม้าอีกชุด อีกชุด และอีกชุด... แต่กับของพวกนี้หนูคงเล่นได้สักพักหนึ่ง หลังจากสองสามวันก็คงเบื่อแล้ว ดังนั้น หนูต้องมีของให้ตุ๊กตามากขึ้นอีก

เช่น กระเป๋าจริงๆ ใบเล็กที่ทำจากหนังแท้ มีดินสอทาปากของจริงและตลับแป้งอยู่ข้างใน... นี่สร้อยข้อมือ สร้อยคอ ตุ้มหู ปิ่นโตเล่น ถุงน่อง ไยบัว หมวกประดับด้วยขนนก หมวกฟางสาน หมวกสำหรับฤดูใบไม้ผลิ... ขวดน้ำหอม เครื่องสำอาง... หนูคงเห็นแล้วว่ามันง่ายมาก เราเพียงแต่ต้องมีให้มากขึ้นๆ แล้วเราก็จะ**ไม่มีวันเบื่อหน่าย**”

จริงหรือที่เรามีของมากขึ้นแล้วเราจะไม่เบื่ออีกต่อไป ของทุกชิ้นที่ซื้อมาพอลบถึงบ้านก็ไม่ใช่ของใหม่อีกต่อไป การโฆษณาชวนเชื่อที่แสนประทับใจจะนำเราไปสู่การบริโภคสิ่งแปลกใหม่ตลอดเวลา ทำให้เราเชื่อจริงๆ ว่าเราจำเป็นต้องมีสิ่งนั้นสิ่งนี้ และมันจะเสริมให้เราดูดีเป็นที่ยอมรับของสังคม มนุษย์จึงค่อยๆ ตกเป็นทาสของระบบทุนนิยมอย่างถอนตัวไม่ขึ้น และกว่าจะรู้ตัวก็สายไปเสียแล้ว

“แล้วหนูก็จะไม่ต้องการเพื่อน ๆ ของหนูอีกต่อไป หนูได้รับความเพลิดเพลินจากของเหล่านั้นเพียงพอแล้ว มันเป็นของหนู และยิ่งจะได้มากขึ้นไปอีก หนูอยากได้มัน **มากใช้ไหม**”

โมโม่ได้ยินเสียง ได้ยินคำพูดแต่เธอไม่ได้ยินผู้ที่พูด เธอส่ายหัว

“อะไรกัน หนูยังไม่พอใจอีกหรือ บอกหน่อยได้ไหมว่ามันยังขาดอะไรอีก”

โมโม่มองพื้นและคิดตรองดู

“หนูคิดว่า” เธอค่อยๆ พูด “**เรารักมันไม่ได้**” “แต่เพื่อน ๆ ของหนู หนูรักเขาได้” ผู้ชายสี่เทาจัดการกับโมโม่ไม่สำเร็จแต่เนื่องจากทุกคนถูกขโมยเวลาไปหมดแล้วไม่เว้นแม้แต่เด็ก ๆ

ซึ่งถูกชักจูงให้รู้จักประหยัดเวลาดีกว่าผู้ใหญ่
จึงเหลือแต่โมโมเพียงผู้เดียว

“บางครั้งเธอนั่งอยู่คนเดียว พลังพูด
และร้องเพลงไป แต่ไม่มีใครฟังเธอ นอกจาก
ต้นไม้ นก และหินเก่าๆ ความเปล่าเปลี่ยวมีอยู่
หลายแบบ แต่แบบที่โมโมเผชิญอยู่นั้นน้อยคนนัก
จะเคยมี และน้อยคนนักจะเคยได้รับมันอย่าง
รุนแรงเช่นนี้ เธอรู้สึกเหมือนถูกขังอยู่ในกรงสมบัติ
มีความอึดอัดด้วยทรัพย์สินสมบัติที่เพิ่มขึ้นๆ
เหลือคนนับ... เธอหาทางออกไม่ได้และไม่มีใคร
เข้ามาหาเธอได้ และไม่มีใครสามารถรับรู้ได้
เธอถูกฝังอยู่ใต้ภูเขาแห่งการเวลา ในบางครั้งเธอ
ถึงกับคิดว่าคงจะเป็นการดี ถ้าเธอไม่เคยมีโอกาส
ได้ฟังดนตรีและเห็นสีสัน แต่ขณะเดียวกันเธอจะ
ไม่ยอมสูญเสียความทรงจำนี้ ไม่ว่าจะแลกกับ
อะไรก็ตาม แม้แต่ความตาย **เพราะมันคือ
สิ่งที่ทำให้เธอรู้ว่ามีความร่ำรวยในสิ่งหนึ่งซึ่ง
ทำให้ผู้เป็นเจ้าของถึงความวิบัติได้ถ้าไม่
สามารถแบ่งปันสิ่งนั้นกับผู้อื่น**

โมโมไม่เคยทุกข์ทรมานนานเท่ากับเวลา
นี้ ถึงแม้ว่าที่จริงเวลาที่ผ่านไปเป็นเพียงแค่สอง
สามเดือนเท่านั้น ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า **“เวลา
ที่แท้จริงจะวัดกันด้วยปฏิทินหรือนาฬิกา
หาได้ไม่”**

ถึงเวลาที่ผู้ชายสี่เทาต้องจัดการกับโมโม
เด็กน้อยที่ไม่มีใครสามารถขโมยเวลาไปจากเธอได้
ยังโชคดีที่ ‘คัสซีโอเพย่า’ เต่าผู้รู้อาณาจักรหน้าได้
ครึ่งชั่วโมงมาช่วยโมโมไว้ มันนำเธอเดินช้าๆ เข้าไป
ในเมืองใหญ่ซึ่ง “ไม่มีการพักผ่อนนอนหลับอีก
ต่อไปแม้ในยามดึกคืน... ในความซุกมุ่นวุ่นวาย
ที่เกิดขึ้นจากคลื่นมนุษย์ขนาดมหึมา ผู้คนต่างเร่ง

รีบเคลื่อนไหวด้วยความกระสับกระส่ายและ
ลุกลี้ลุกลอน ต่างคนต่างมุ่งไปข้างหน้าด้วยการ
ผลัดใส่อย่างทวนทวนรายให้ผู้อื่นหลีกไปจากทาง
ของตน บางคนใช้วิธีกระแทกกระทั้น บ้างก็เดิน
ตามกันไปเป็นขบวนยาวเหยียด ท้องถนนแออัด
ยัดเยียดด้วยรถยนต์และรถประจำทางขนาดใหญ่
ที่มีผู้โดยสารเบียดเสียดกันอยู่ภายในด้านหน้า
ของร้านค้าสว่างไสวไปด้วยไฟโฆษณาซึ่งสาดแสงจ้า
ลงมาอาบความสับสนของการเคลื่อนไหว แล้วดับไป
แล้วจำลองมาใหม่ สลับกันไป

โมโมซึ่งไม่เคยเห็นอะไรอย่างนี้มาก่อน
ก็ตาโต เดินตามเจ้าเต่าไปเหมือนอยู่ในความฝัน
เธอเดินผ่านจัตุรัสกว้างใหญ่ ข้ามถนนที่มีไฟสว่าง
จ้าและมีรถราวิ่งผ่านไปมาทั้งข้างหลังข้างหน้า
ที่นั่นคลาคล่ำไปด้วยคนเดินเท้าจำนวนมากมาย
แต่ไม่มีใครสังเกตเห็นหนูน้อยกับเจ้าเต่า”

โมโมเดินทางไปพบท่านโฮว่าผู้มีหน้าที่
จัดการแบ่งเวลาส่วนที่มนุษย์จะได้รับให้กับทุกคน
โมโมสงสัยว่าจริงๆ แล้วเวลาคืออะไร หลังจากคิด
อยู่นานเธอก็พิมพ์ปากออกมาจากห้วงความคิดว่า
“แต่มันเป็นอะไรสักอย่างที่ผ่านไปอยู่เสมอ
เพราะฉะนั้นมันต้องมาจากที่ไหนสักแห่ง หรือบาง
ทีอาจจะเป็นอย่างเดียวกับลม... เสียงดนตรี แต่
คนไม่ได้ยินเพราะมันอยู่ที่นั่นเสมอ”

ผู้ชายสี่เทาพยายามหาทางไปพบท่าน
โฮว่ามาตลอดแต่ไม่สำเร็จ พวกเขาอยากอยู่ใน
ฐานะของท่านโฮว่าเพื่อจะได้เวลาทั้งหมดของ
มนุษย์มาอยู่ในความครอบครอง และ **ผู้ที่
ครอบครองเวลาของมนุษย์คือผู้ที่มีอำนาจ
ล้นฟ้า** พวกเขาต้องอาศัยโมโม แต่ปัญหาคือพวก
เขาจะเข้าถึงและชักจูงโมโมได้อย่างไร ในเมื่อ

ผู้ชายสี่เทามีแต่เวลาที่ขโมยมา และโมไม่เองก็มีเวลาามากเพียงพอเท่าที่เธอต้องการอยู่แล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรจะล่อเธอด้วยสิ่งที่เธอมีอย่างเหลือเฟือ

โมไม่สงสัยว่าทำไมท่านโฮร่าถึงไม่จัดการให้ผู้ชายสี่เทามีเวลาขโมยเวลาของมนุษย์ได้อีก ท่านโฮร่าอธิบายว่า ท่านทำไม่ได้ เพราะ “มนุษย์ต้องเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าเขาจะทำอะไรกับเวลาของเขาและก็ต้องปกป้องเวลาของเขาเองด้วย มนุษย์มีหัวใจสำหรับรู้สึกสัมผัสเวลาและเวลาทั้งหมดที่ไม่ได้รับการรู้สึกสัมผัสด้วยหัวใจจะสูญเสียชีวิตไป”

น่าแปลกที่เราทุกคนมีเวลาเท่ากัน แต่จัดสรร ใช้เวลาต่างกันมาก บางคนทำเวลาที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าทั้งแก่ตนและคนอื่น ในขณะที่บางคนต้องฆ่าเวลาด้วยการทำสิ่งอันไม่เป็นสาระเพียงให้เวลาหมดไป อีกหลายคนใช้เวลาอยู่แต่กับเรื่องของตนเอง ไม่เคยคิดถึงผู้อื่น ต่างจากโมไม่ “เด็กหญิงคนนี้ผูกพันอยู่กับเพื่อนของเธอ เธอชอบสละเวลาให้คนอื่น” โมไม่มีเวลาให้กับทุกคนและตั้งใจฟังทุกเรื่องเพราะคนที่อยู่ตรงหน้าคือคนที่สำคัญที่สุดสำหรับเธอเสมอในขณะนั้นๆ

“แม้ในช่วงเวลาที่โดดเดี่ยวที่สุด โมไม่กลับคิดได้ว่า เพื่อนๆ ต่างหากที่ตกอยู่ในอันตราย หากจะมีใครสักคนที่พอจะช่วยพวกเขาได้ ใครคนนั้นก็คือนั่นเองและทันทีที่คิดได้เช่นนี้เธอก็รู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงอันแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นภายใน ความกลัวและความรู้สึกไร้ที่พึ่งซึ่งได้เพิ่มมากขึ้นๆ จนถึงที่สุด ได้พลิกกลับแปรผันเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามไปในฉับพลัน เธอผ่านพ้นไปได้กลับรู้สึกกล้าหาญและมั่นใจ เชื่อแน่ว่าไม่มีอำนาจใดๆ ในโลกนี้

ทำอะไรเธอได้ ยิ่งไปกว่านั้นเธอไม่ใส่ใจกับมันอีกต่อไปว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับเธอ”

โมไม่สามารถเผชิญหน้ากับผู้ชายสี่เทาส่งสัยว่าพวกเขาต้องการอะไรจากท่านโฮร่า “เราไม่รู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน เราไม่ต้องการอะไรจากหนูมากไปกว่าที่จะให้หนูนำเราไปหาเขา เราเต็มกลิ่นแล้วกับการที่จะต้องเก็บเด็กผสมน้อยเอาเวลาจากผู้คนที่ละชั่วโม่ง นาทีและวินาทีเราต้องการเวลาทั้งหมดของมนุษย์” “แล้วมนุษย์จะเป็นอย่างไรคะ” โมไม่อยากรู้

“มนุษย์ไม่มีประโยชน์อีกต่อไป พวกเขาทำให้โลกนี้กลายเป็นโลกที่พวกเขาเองก็ไม่อาจจะอาศัยอยู่ได้ เราจะครองโลกนี้! แต่ไม่ต้องกังวลใจหรือโมไม่ ...แน่นอนที่หนูกับเพื่อนๆ จะได้รับการยกเว้น พวกหนูจะเป็นมนุษย์พวกสุดท้ายที่รู้จักการเล่นและการเล่นิทาน...”

โชคดีเหลือเกินที่โมไม่ไม่สนใจข้อเสนอที่เย้ายวนใจนั้น เธอยินดีเสี่ยงด้วยชีวิตเพื่อจะรักษาเวลาอันมีค่าของมนุษย์เอาไว้

โมไม่เอาเวลาทั้งหมดกลับมาให้เราแล้ว อยู่ที่เราแต่ละคนจะมีปัญญาใช้เวลาของเราเองอย่างไร ที่ไหนและกับใคร... เพราะเวลาคือชีวิตและชีวิตสถิตอยู่ในหัวใจ

รายการอ้างอิง

มิชกาเอล เอ็นเด้ (2516). *โมไม่* [MoMo].

(ตินนรงค์ เนียวกุล ผู้แปลและเรียบเรียง).

พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: แพรวเยาวชน.